

abbatum numerus, adeo ut homo talari vestitus, ab omnibus abbas aestimetur et appellatur, qui fatuorum more sibi blandiens, de vano titulo gloriatur, et ex solius familiae nomine nova, sed chimerica creditur abbatia. » Indequè in Urbe lepide distinguuntur abbates in duas species, quarum una creatur a dataria, alia vero a sartoribus, qui eo ipso, quod alicui habitum ecclesiasticum faciunt, dicuntur ei dare titulum se faciendi vocare abbatem: Quapropter S. M. Innocentius XI, cuidam nobili Romano petenti ecclesiasticum beneficium, eo prætenu, ut posset denominari abbas, serio respondit, non esse opus ad dictum effectum obtinere aliquod beneficium, ex quo satis erit habitum deferre ecclesiasticum; sic expresse refert et sequitur Ursaya, lib. III *Instit. crim.*, tit. 4, num. 5 et 6, improbens cum aliis, quod jam omnes presbyteri ratione solius vestis vocentur abbates.

(22. Sacrae vestes cujusque dignitatis seu ordinis gestandae sunt a clericis synodo interessentibus, ut ex antiquis synodorum constitutionibus, et more moderno erudite tradit Benedictus XIV, *De synodo diocesana*, lib. III, cap. 11, n. 1, 2 et 3. (23. Et in primis episcopus in congregationibus antesy nodalibus in aedibus episcopalibus fieri solitis praesidet indutus habitu praelatio, rochetto scilicet et mozzetta; cum ad ecclesiam accedit synodum incepturus, aut prosecuturus incedit indutus cappa; priusquam preces recitet, quae cujusque sessionis initio dicendae sunt, praeter superpellicium, amictum et stolam, induit pluviale rubeum. In solemnibus supplicatione seu processione, quae cum universo clero in synodi initio et fine per Urbem institui solet, pergit indutus alba stola, pluviali rubeo, mitram pretiosam et pastolarem baculum deferens, et has easdem vestes in sessionibus synodalibus retinet. Idem, *loco citato*, num. 3, ex *Ceremoniali episcop.* lib. I, cap. 31, et *Gavant.*, in *Praxi synodi diocesanae*, cap. 13. (24. Secunda autem die synodi recitat consuetas preces defunctorum in pluviali nigro; et tertia die assistit missae cum stola et pluviali albo. Idem, *lib. VI*, cap. 1, n. 4. (25. Pallium vero nec archiepiscopus, nec episcopus jus pallii habens, gestare possunt extra Ecclesiam, et extra missarum solemniam. Idem, *lib. III*, cap. 11, num. 4. *Vide* tradita in tom. I, verb. *ARCHIEPISCOPUS*, art. 3, num. 23 ad 25.

(26. Nec in omnibus missis; sed archiepiscopus eo uti potest, dum solemnem missam celebrat in synodo provinciali: Idem, *ib.*, num. 6, et expresse *Ceremonial. episcop.*, lib. I, c., 31, ibi: « Cantabitur missa de Spiritu sancto solemniter per archiepiscopum, qui in ea utetur pallio. » (27. Et de facto in conciliis provincialibus pallio usos fuisse S. Carolum Borromaeum Mediolani, et Benedictum XIII, dum erat archiepiscopus Beneventi, tradit card. Petra, tom. V in *Const. 3 Pii II*, sect. unica, num. 32. *Vide* d. tom. I, verb. *ARCHIEPISCOPUS*, art. 3, num. 27. (28. In missa autem solemniter cele-

branda in synodo diocesana, nec archiepiscopus, nec episcopus pallii usum habens, potest ipso uti, ut indubitanter asserit idem Benedict. XIV, cit. lib. IV, c. 11, n. 6, dicens expresse, quod pallii usus pro die synodi diocesanae nusquam reperitur archiepiscopo aut episcopo usum pallii habenti concessus. (29. Unde Gavant., in *Praxi diocesanae synodi* c. 13, satis apposite scripsit: « Habitus episcopi in missa synodali erit pontificalis, et coloris rubei. Si celebrat solemniter, assumit omnia paramenta usque ad pallium exclusive. » Quod etiam notavit Pax Jordan., tom. II, lib. VIII, tit. 2, n. 92. Episcopus, etsi missam in synodo non celebret, omnia habere debet pontificalia ornamenta, eique assistunt diaconus et subdiaconus cum dalmaticis: idem, *ibid.*, num. 9. (30. Qui tamen, lib. V, cap. 1, num. 3, vult quod episcopus per seipsum missam celebret, ut illi imponit recens pontificalia, quod prodiit auctoritate Clementis VIII, ubi episcopo et non alteri dicitur: « Paratus in sede celebrat missam de Spiritu sancto. » Nec satis est, ut episcopus missam privatam faciat, sed omnino decet, ut solemniter et pontificali ritu celebret. (31. Sic quidem S. Carolus Borromaeus in concilio provinciali *Mediolanensi* IV, part. II, tit. *Quae pertinent ad sanctissimum missae sacrificium*, pag. 152, dies enumerans, quibus episcopus « Patrum monumentis et veteri, eoque comprobato ritu, caeremoniarumque Romanarum codice » sacra mysteria solemniter celebrat et pontificio apparatu perficere debet, primam quoque diocesanae synodi diem inter illas recenset. (32. Sic ille expressis verbis.

(33. Vicarius generalis in synodo diocesana, si protonotarius sit apostolicus, utitur vestibus hujus muneris, rochetto scilicet et mantelletta. Et si ea careat praerogativa, utitur vestibus quibus per urbem incedere solet. Si autem sit de gremio capituli, in missa et solemnibus supplicatione utitur vestibus canonicalibus; in sessionibus vero synodalibus, illis depositis, proprias assumit. Idem, *ibid.*, numero 7, ex *Gavanto* cit. c. 13, num. 11 et 12.

(34. Dignitates cathedralis, episcopo solemniter celebranti assistunt indutae pluviali; canonici presbyteri casula, diaconi et subdiaconi dalmaticis, ubi juxta *Tridentini* decretum sess. XXIV, c. 12, *De reformat.* sit facta praebendarum divisio. Ubi autem ea divisio nondum est facta, omnes canonici uti solent pluviali. Idem, *ib.*, n. 8, ex *Gavant.*, l. c. n. 2. (35. Coadjutores canonicorum ecclesiae cathedralis utuntur vestibus, quibus in choro uti consueverunt. (36. Vicarii foranei et archipresbyteri seu praepositi rurales in aliquibus diocesis, aut pluviale, aut aliud ornamentum assumunt, quo a caeteris distinguantur; in aliis autem nullum obtinent speciale insigne. (37. Parochi quoque alicubi praeter superpellicium seu cottam, gestant capuccium, alibi stolam. (38. Caeteri de clero utuntur duntaxat suaveroliceo. Idem, *ibid.*, num. 8, ex *Gavant.*

cit. cap. 13. Recte tamen cum ipso concludens, standum esse in his omnibus locorum consuetudini.

(39-42. Si episcopus in synodo missam privatam, vel nullatenus celebret (quod tamen juxta supra tradita, improbatum). Canonici cathedralis utuntur duntaxat vestibus choralibus. Et ei interessenti, ut debet, synodo omnibus ornato pontificiis insignibus, assistunt diaconus et subdiaconus cum dalmaticis, perinde ac si missam celebranti inseruirent, ut praescribitur in *Pontificali Romano*; Idem, *ib.*, num. 9. *Gavant.* et *Pax Jordan.*, *loco citato*, dignitates et canonici cathedralium habentes per apostolicum privilegium usum Pontificalium, in synodo, dum episcopus missam celebrat, processio peragitur et synodales sessiones habentur, possunt uti sola mitra cum vestibus aliorum canonicorum propriis, non vero cum aliis indumentis pontificalibus; cum enim praepositis collegiatae Sanctae Agathae civitatis Cremonae vellet Cremonensi synodo interesse indutus pontificalibus ornamentis, quorum usum illi caeteroquin competere nullus dubitabat, eique opponeret episcopus, proposito dubio in sacra congregatione concilii: « An praepositi S. Agathae possit ultra usum mitrae in cathedrali et actionibus synodalibus uti baculo, aliisque pontificalibus ex laminis aureis cum separato genuflexorio, et sede occasione celebrationis missae in synodo? » Sacra congregatio die 5 Aprilis 1720, respondit, « *Negative*, excepto usu mitrae simplicis in actibus synodalibus tantum. » Iterumque causa proposita die 4 Augusti 1733, sacra congregatio stetit in decisio, excepta qualitate mitrae, quam dixit posse a praeposito gestari aurifrisiatam, Idem, *ibid.*, num. 11 et 12, ubi subjungit, quod credere fas est, ideo quoad hoc sacram congregationem sententiam mutasse, quia deprehensum fuit, praepositum exemptum esse ab episcopi jurisdictione. Caeteri quippe mitrae usum sibi a Sede apostolica concessum habentes, si episcopi jurisdictioni subjaceant, in episcopali synodo mitram simplicem duntaxat, et non aurifrisiatam gestare permittuntur, juxta apertam decisionem Clementis IV, in cap. *Ut apostolica*, *De privileg.*, in 6, ibi: « De Fratrum nostrorum consilio praesenti decreto statuimus, ut abbates et alii, quibus mitrae usus est ab eadem Sede concessus, exempti quidem in provincialibus conciliis et episcopalibus synodis (quibus nonnulli eorum interesse tenentur) mitris tantummodo aurifrisiatis, non tamen aureas vel argenteas laminas, aut gemmas habentibus, uti possint; non exempti vero simplicibus et albis, ac planis utantur. In aliis vero locis exemptis et non exemptis, mitris liceat illis uti, prout concessa eis ab eadem Sede indulta permittunt. » Unde canonici, et alii, qui nobiliori mitra in aliis actibus et functionibus ecclesiasticis ex privilegio utuntur, si eandem in synodo deferre gestiant, concludenter probare debent, id etiam honoris sibi specialiter et expresse, et quidem post

Clementem IV, fuisse a Sede apostolica concessum.

(43. Vestis clericorum statui conveniens est talaris. Hinc fere omnia celebrata concilia post Tridentinum clericos coegerunt ad gestandam vestem talarem, et quidem nigri coloris; In concilio provinciali *Mediolanensi* I, part. II, sanctus Carolus Borromaeus de clericorum vestitu loquens ait (part. I *Act. Ecclesiae Mediolanens.* pag. 18): « In omni vestitu color tantum niger adhibeatur... externa vestis simplex, et talaris est. » In concilio *Mediolanensi* anni 1570, tit. *De vita et honestat. clericor.*, cap. 3 (tom. X *Collect. Hard.*, col. 1195) jubentur clerici majorum ordinum, cum in publicum prodeunt, gestare vestem talarem. Concilium *Remense* anni 1583, tit. *De clericis in genere* n. 8 (*ibid.*, col. 1292): « veste ecclesiastica, eaque talari, ac decenti utantur omnes clerici. » Concilium *Burdigalense* ejusdem anni tit. 1, sess. XXI (*ibid.*, col. 1359) cap. 2: « Vestes eorum sint talaris: » Quodque notabilis est, concilium provinciale *Narbonense* anni 1602, cap. 41 (tom. XI, *Collect. Hard.* col. 44), clericos etiam noctu incedentes ad deferendam vestem talarem coegit: « Noctu incedentes ex rationabili causa, togas talaris deferent. » Concilium provincialibus conciliis innumerarum synodi diocesanae congesta a Genetto, *Theolog. moral.*, tom. I, tract. 1, cap. 9, et in *Appendic. ad synodum Fulginatensem episcopi Baptistelli* pag. 171 et sequent. Unde sacerorum canonum rigorem non augent, sed emolliunt synodales constitutiones, quae obligationem deferendi vestem talarem a pluribus conciliis omnibus clericis generaliter impositam, ad solos limitant clericos majorum ordinum aut ecclesiasticum beneficium possidentes. Et majori adhuc indulgentia lenitum reputari debet episcopale edictum, solos compellens sacerdotes ad eam saltem induendam, cum ecclesiam ingrediuntur sacris operaturi, cujusmodi est illud, quod promulgavit Benedict. XIV, uti archiepiscopus in diocesi Bononiensi. Sic idem expressis verbis, *loco cit.*, lib. VII, cap. 19, n. 3 et 4. Qui, *ibid.*, num. 1, testatur quod ecclesiastici omnes, qui adversus consimiles sanctiones uti nullo rigore conspersas dicitantes provocarunt ad sacram congregationem concilii, semper succubuerunt, uti videre est in notificatione 81, et in *Epistola pastoralis* bon. mem. cardinalis Lanfredini edit. in civitate Aesina, 1740, pag. 187 et sequent.

(44-47. Et quidem merito succubuerunt reclamantes contra tam justas sanctiones; imo severe puniri deberent, qui vestes proprio non congruentes ordini deferunt, contra expressum decretum concilii *Trident.*, sess. XIV, cap. 6. *De reformat.* ibi: « Quia vero, etsi non habitus faciat monachum, oportet tamen clericos vestes proprio congruentes ordini semper deferre, ut per decentiam habitus extrinseci, morum honestatem intrinsecum ostendant, etc. » Unde contra ecclesiasticas in hoc delinquentes jam dixerat S. Bernardus. *De consideratione*

ad *Eugenium III*, lib. III, cap. 4. « At forma hæc vestium deformitatis mentium, et morum indicium est. Quid sibi vult, quod clerici aliud esse, aliud videri volunt? Id quidem minus castum, minusque sincerum. Nempe habitu milites, quæstu clericos, actu neutrum exhibent, nam neque pugnant ut

VIATICUM.

SUMMARIUM

1. Viatici nomine quid veniat? — 2. Viatici nomen unde veniat. — 3. Eucharistia danda infirmis nuncupatur viaticum. — 4. Tenetur ægrotus in mortis periculo constitutus sumere sacrum Viaticum, quamvis non sit jejunus. — 5. Sumere Eucharistiam per modum Viatici quid sit. — 6. Licet ægrotus sit jejunus, recte adhibetur ad hunc formula: *Accipe viaticum*. — 7. Qui mane communicavit ex devo-

(1. Viatici nomine apud profanos scriptores intelligitur cibus et pecunia, quæ in viam seu iter peragendum præparantur. Unde apud Plautum, teste eruditissimo Patre Gobat, tom. I, tract. 4, n. 180, dicitur viaticus is, qui sibi prospexit de rebus necessariis profectio. (2. Viatici enim nomen venit a voce *Via*, et sumit annominationem a cibariis, quæ a viatoribus ad iter agendum præparantur. (3. Hinc a sacris scriptoribus divina Eucharistia identidem nuncupatur *Viaticum*. S. Thomas 3, p. q. 73, art. 4 in corpore, ibi: « In quantum scilicet hoc sacramentum est præfigurativum fruitionis Dei, quæ erit in patria, secundum hoc dicitur viaticum, quia hic præbet nobis viam illuc perveniendi; » et sic expresse vocat ipsum concilium Carthaginense relat. in can. *Is qui* 8, caus. 26, q. 6, et concilium *Nicænum* relat. in can. *De his*, ead. causa, et quæstione, ubi statuit: « Ut si forte quis recedat ex corpore, necessario vitæ non defraudetur Viatico (124). »

(4. Tenetur ægrotus in mortis periculo constitutus, tum jure ecclesiastico, tum divino, sacrum Viaticum sumere, quamvis non sit jejunus. *Communis*. (5. Sumere Eucharistiam per modum Viatici est ipsam sumere eo tempore, quo pro mortis periculo obligat præceptum. Vasqu., tom. III, in 3, p. disp. 214, n. 17. Hurtad. *De Euchar.*, disp. 10, diff. 2; Gob., *l. c.*, n. 181, et alii.

(6. Et licet ægrotus sit jejunus, recte adhibetur adhuc formula *Accipe Viaticum*, etc., cum non minus sumat Eucharistiam per modum Viatici ægrotus jejunus, ac non jejunus, ex quo viaticum sit præparatio pro

(125) Porro licet Sirmondo, Thomassino, aliisque ultro concedatur, quinque prioribus Ecclesiæ sæculis civiles clericorum vestes modestia tantum, non forma, a communibus laicorum vestibus discrepasse, ne suspicari quidem possumus, unquam licuisse Christianæ religionis ministris divina celebrare mysteria sine specialibus, atque ad eum tantummodo usum destinatis sacris indumentis. Vide præter Bonam, Honoratum a S. Maria in suis animadversionibus in regulas, et usum eritices., t. II, diss. ubi disputat *De usu sanctarum vestium in mysteriorum divinarum administratione*, et Benedictum XIV, *De sacr. missæ*, lib. 1, cap. 7 seq.

milites, neque ut clerici evangelizant, » et contra alios magis adhuc in forma vestium delinquentes S. Hieronymus scripsit ad Eustochium epistola 22. « Tales cum videris, sponso magis existimato, quam clericos (123). »

tionem, si superveniat periculum mortis, an teneatur eadem die per modum Viatici communicare, *remissive*. — 8. In eadem infirmitate, et si non teneatur, potest tamen ægrotus post 6, 7 vel 8 dies repetere Viaticum non jejunus, dummodo nequeat jejunus sumere, et periculum mortis recurrat. Imo secundum aliquos duobus diebus continuis. — 9. Viaticum dari debet etiam in die Parasceves. — 10. Alia ad rem ad n. 18.

via ad cœlestem patriam brevi aggredienda, tam a jejuno quam a non jejuno; viatici enim nomen ex dictis *supra* n. 2 et 3, venit a voce *Via*, et sumit annominationem a cibariis, quæ a viatoribus ad iter agendum præparantur.

(7. Qui mane communicaverit ex devotione, si superveniat periculum mortis, an teneatur eadem die per modum Viatici communicare? *Vide* verb. *EUCCHARISTIA* n. 26.

(8. In eadem infirmitate, etsi non teneatur, potest tamen ægrotus post 6, 7 vel 8, dies repetere Viaticum non jejunus; dummodo nequeat jejunus sumere, et periculum mortis recurrat. *Vide, ibid.*, n. 37. Imo; ut habet Ursaya in *Miscellaneo* 1, lit. V, n. 28. Viaticum potest dari infirmo duobus diebus continuis: card. Brancat. *De sacro Viatico in extremo vitæ periculo exstantibus exhibendo* secutus a Coronello in *Bibliotheca universalis*, litt. B, n. 2807, fol. 1037, ubi quod ita practicavit Philippus IV, Hispaniarum rex.

(9. Viaticum dari debet etiam in die Parasceves, sed nullatenus ipsa potest sanis præberi Eucharistia. Sacra Rituum congregatio 19 Februarii 1622.

(10. Viaticum corporis Christi non est ad infirmos deferendum, qui cum illud sumere impediuntur, adorationis vel deosulationis causa ad se deferri expostulant. Benedict. XIV, constitut. incip. *Cum, ut recte*, § 12 et 13. Et id jam nos tradidimus in tomo III, verb. *EUCCHARISTIA*, n. 50.

Morituro impotenti Eucharistiam sub specie panis deglutire, non potest sacramentum administrari sub specie vini, neque

(124) Non sine tintinnabuli pulsatione a scholastico seu campanario facienda, deferendum esse Viaticum statuunt plura concilia. Apud Albericum in *Chronico* ad ann. 1200 exstat ea de re peculiare statutum Guidonis cardinalis, et apostolicæ Sedis Germania legati. Sed de varia in deferendo ad ægrotos Viatico disciplina consule præter Baronium in *Martyrol.* ad d. xviii Kal. Sept., Bonam, *Rerum Liturgic.* lib. II, cap. 17, § 5; Martenium aliosque: Eminentissimum Garampium in *Vita B. Claræ Ariminensis* p. 187 et 509, et t. III *Bibl. Ritual.*; Zaccarian., Maldonatum disp. 5, p. 164 seq.

sub specie panis intincti in vino consecrato, sed omnino relinquendus est non reffectus sacra communione, cum præceptum Viatici non obliget, nisi cum ministrari potest ritu ab Ecclesia non prohibito; iste vero ritus ab Ecclesia Latina omnino prohibetur. Vicissim autem licite administratur sub specie panis vino vel aqua non consecrata mactati, ut facilius deglutatur. Bened. XIV, *De sacrif. miss.* lib. III, cap. 19, § 6.

(11. Constitutio *Unigenitus* tantam sibi vindicat auctoritatem et obsequium, ut eidem publice refragantibus, veluti notoriis ac publicis peccatoribus, denegandum sit sanctissimum Viaticum. Bened. XIV, const. incip. *Ex omnibus*, § 3. Publici autem atque notorii sunt refractarii in casu, de quo agitur, quicumque per sententiam a iudice competente prolatam, rei declarati sunt, eo nomine, quod debitam prædictæ constitutioni *Unigenitus* venerationem, obsequium et obedientiam contumaciter denegaverint: quicumque etiam se hujusmodi contumaciæ reos in iudicio confessi sunt, ac præterea illi qui, quamvis nec a iudice condemnati, neque reatum suum in iudicio confessi fuerint, nihilominus, vel eo tempore, quo sacrum ipsum viaticum suscepturi sunt, propriam inobedientiam et contumaciam adversus constitutionem *Unigenitus* sponte profitentur, vel in anteactæ vitæ decursu aliquid evidenter commisisse noscuntur, manifeste oppositum venerationi, obsequio et obedientiæ eidem constitutioni debitæ, in eoque facto moraliter perseverare, quod ita vulgo cognitum est, ut publicum scandalum inde exortum non adhuc cessaverit. Sunt verba præcisa dictæ constitutionis sub § 4.

(12. In re autem dubia, quam regulam sequi debeant sacramentorum ministri, tradit Pontifex, *ibid.*, § 8 et 9, his verbis: Hoc itaque primum advertere debent, an scilicet ei, qui extremum viaticum postulat, cum antea ad sacram mensam accederet, Paschali præsertim tempore, a loci illius parochi, ubi debebat, Eucharistica communio administrata fuerit; si enim hæc illi in vita non fuerit denegata, argumento id erit, aut hominem illum ab omni labe immunem, aut saltem non vere notorium peccatorem reputatum fuisse, indeque sequetur, sacrum Viaticum eidem in exitu vitæ publice postulanti denegari non posse; nisi forte, postquam olim ad eucharisticam mensam admissus fuit, et ante id tempus, quo postrema sacramenta requirit, aliquid commisisse noscatur, quo publici et notorii peccatoris notam, juxta præmissa, contraxerit.

(13-14. Ubi autem ex hac facti specie certum ipsis non suppetat fundamentum, cui insistere valeant, aliunde vero valide adversus ægrotum præsumptiones et indicia gravia et urgentia militant, ob quæ obortum sibi scrupulum rationabiliter deponere nequeant; in his rerum circumstantiis, oportet eos, remotis arbitris, ægrotum alloqui, eique cum omni lenitate et mansuetudine, non tanquam disputantes, eumque convin-

cere volentes, ostendere quæ et qualia sint indicia, quæ suspectum reddunt ipsius vitæ tenorem; rogantes eum, et obsecrantes, ut respiscat, in eo saltem temporis articulo, a quo æterna ipsius salutis sors pendet; eidem præterea demonstrantes, quod quamvis ipsi parati sint sanctissimum corporis Christi Viaticum ei ministrare, non ideo tamen tutus ipse erit ante tribunal Christi, sed potius novi et horrendi criminis reum se constituet, ex quo iudicium sibi manducavit, et bibit: cæterum se non alia de causa sacramentum corporis Christi eidem ministraturos, nisi, ut Ecclesiæ jubenti obtemperent, quæ præter eam, quam habet, curam, ut scandala publica antevertat, pro sua etiam pietate, ægroti ipsius infamiam præcavere studet, licet peccatorem in conspectu Domini reputet, non tamen in proprio tribunali publicum, atque notorium peccatorem agnoscit. Hæc ille § 8 et 9, editæ constitutionis merito integraliter perlegendæ et observandæ, quam idcirco ad litteram hic subnectimus:

« BENEDICTUS Papa XIV,

« Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinal., ac archiep., et episcopis regni Galliarum in novissimis comitiis cleri Galliani congregatis, salutem et apostolicam benedictionem.

« Ex omnibus Christianis orbis regionibus, ad quas imposita imbecillitati nostræ pastoralis cura protenditur, cum multa sæpe ad Nos deferantur, quæ animum nostrum pro omnium, singularumque ecclesiarum statu sollicitum, et anxium habeant, vix tamen aliunde Nobis majores perturbationes, atque doloris causæ acciderint, quam ex gravissimis controversiarum et dissensionum incommodis, quibus florentissimum istud regnum, et catholicam Gallorum nationem aliquot ab hinc annis jactari cognovimus. Neque sane destitimus hoc toto perturbationum vestrarum tempore Deum optimum maximum enixe rogare, ac interpositis etiam aliorum precibus orare atque obsecrare, ut ipse, qui Deus pacis est, veram solidamque tranquillitatem turbatis ecclesiis vestris reddere dignaretur. Sæpe etiam, datis ad charissimum in Christo filium nostrum Ludovicum Galliarum regem Christianissimum apostolicis litteris illius opem et brachium ad ecclesiasticæ pacis tutelam atque præsidium imploravimus. His autem, qui ad Nos et ad Sedem apostolicam de rebus istis recursum habuerunt, ea semper responsa dedimus, quibus Nos promptos paratosque declaravimus, pro pace Ecclesiæ Gallicanæ quam sincera et constanti dilectione prosequimur; quidquid Nobis vitæ superesse posset, libenter impendere, atque omnia quæ Nobis agenda proponerentur, et aggredi, et urgere, dummodo ejusmodi consilia essent, quæ ad repellendum malorum germen apta et idonea dignoscerentur, et quorum exsecutio cum spe prosperi eventus suscipienda, et ad intentum finem utiliter processura videretur.